

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0142/2011

13.4.2011

SOOVITUS

Nõukogu otsuse eelnõu, millega kiidetakse Euroopa Liidu nimel heaks leping, milles käsitletakse sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks (05571/2011 – C7-0068/2011 – 2010/0389(NLE))

Kalanduskomisjon

Raportöör: Carmen Fraga Estévez

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI	6
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	10

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

nõukogu otsuse eelnõu kohta, millega kiidetakse Euroopa Liidu nimel heaks leping, milles käsitletakse sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks
(05571/2011 – C7-0068/2011 – 2010/0389(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (05571/2011);
 - võttes arvesse sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks käsitleva lepingu eelnõu (05571/2011);
 - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 43 lõikele 2 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktile a (C7-0068/2011);
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 81 ja artikli 90 lõiget 8;
 - võttes arvesse kalanduskomisjoni soovitusi (A7-0142/2011),
1. annab nõusoleku lepingu heakskiitmiseks;
 2. kutsub Euroopa Komisjoni üles aktiivselt toetama sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks käsitleva lepingu allkirjastamist, ratifitseerimist ja rakendamist kaubanduslepingute, piirkondlike kalandusorganisatsioonide, kalandusalaste partnerluslepingute ja liidu arengupoliitika kontekstis;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) peadirektorile.

SELETUSKIRI

Taustateave

2001. aastal koostas Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) 1995. aasta vastutustundliku kalapüügi juhendi raames **rahvusvahelise tegevuskava ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks**. Tegevuskavas kasutati terviklikku lähenemist, töötades välja lipu-, ranniku- ja sadamariikide võetavad meetmed. See oli neljas kord, kui rahvusvahelises dokumendis lepiti kalandustegevuse seire- ja kontrollivahendina kokku sadamariigi meetmed. Kolm eelmist dokumenti olid **FAO 1993. aasta kokkulepe, ÜRO 1995. aasta kalavarude kokkulepe ja FAO 1995. aasta vastutustundliku kalapüügi juhend**.

Teadlikkus tugevdatud ja ühtlustatud sadamariigi meetmete võimalikust tõhususest suurenes kogu maailmas kiiresti; ühtlasi väärtustati meetmete kulutõhusust ning **keskset rolli muude ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga võitlemise vahendite**, näiteks rahvusvahelise kaubanduse ja lipuriikide vastutusega seotud vahendite **tugevdamisel**. Eelkõige võttis FAO selle tulemusena **2005. aastal vastu sadamariigi meetmete näidiskava ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga võitlemiseks**. Kõnealune näidiskava on vabatahtlik ja õiguslikult mittesiduv dokument ning selles esitatakse miinimumnõuded, mis peaksid toetama liikmesriikides selliste meetmete vastuvõtmist, mis võimaldavad jälgida, kontrollida ja inspekteerida välisriikide lippude all sõitvaid kalalaevu, kes soovivad kasutada nende sadamaid.

Mõned piirkondlikud kalandusorganisatsioonid on kehtestanud lisaks ka siduvad sadamariigi mehhanismid, mida nende organisatsioonide liikmed kohaldavad lossimise, ümberlaadimise ja muude toimingute seaduslikkuse jälgimisel oma sadamates. Mõnes piirkondlikus kalandusorganisatsioonis on kehtestatud ka erieskirjad eesmärgiga keelata sadamasse sisenemine laevadel, mille asjaomased organisatsioonid on kandnud ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga tegelenud või seda toetanud laevade nimekirja.

FAO kalanduskomitee 2007. aasta koosolekul lepiti kokku, et töötatakse välja **rahvusvaheline siduv õigusakt** ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimist, ärahoidmist ja lõpetamist käsitlevate sadamariigi meetmete kohta. Ekspertide nõupidamine kõnealusel teemal leidis aset 2007. aasta septembris Washingtonis.

Pärast seda on FAO korraldanud neli kõigile FAO osalistele avatud tehnilist nõupidamist (juunis 2008 ning jaanuaris, mais ja augustis 2009), mille eesmärk oli täiendada sadamariigi meetmeid käsitleva õigusakti eelnõu.

Euroopa Liit (EL) on kõnealuses protsessis osalenud algusest peale ning tal on olnud aktiivne ja konstruktiivne osa ka lepingu eelnõu koostamisel.

Pärast aasta aega kestnud intensiivseid läbirääkimisi kiitis **FAO 36. konverents, mis peeti 18.–23. novembrini 2009 Roomas**, FAO põhikirja artikli XIV kohaselt heaks **lepingu ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimist, ärahoidmist ja lõpetamist käsitlevate sadamariigi meetmete kohta (edaspidi „leping“)**.

Lepingule kirjutati **Euroopa Ühenduse nimel alla 22. novembril 2009. aastal Roomas**,

tingimusel et see sõlmitakse hilisemal kuupäeval.

Kõnealuse nõukogu otsuse ettepanekuga kavatakse leping pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist ELi nimel võimalikult kiiresti heaks kiita vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 43 koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a.

Lepingu sisu

Lepingu **eesmärk** on tõhusate sadamariigi meetmete rakendamise abil vältida, ära hoida ja lõpetada ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük ning tagada sellega mere elusressursside ja mere ökosüsteemide pikaajaline kaitse ja säästev kasutamine.

Sadamariigina toimivad lepinguosalisel kohaldavad lepingut laevade suhtes, mis ei sõida nende lipu all ning mis soovivad siseneda nende sadamatesse või on nende sadamates. Leping ei hõlma üksnes kalalaevu, vaid ka kalapüügiga seonduvate tegevustega tegelevaid aluseid, nagu transpordialused, mida võidakse kasutada kalandustoodete veoks. Samuti kinnitatakse selles ebaseadusliku, teatamata ja **reguleerimata kalapüügi lai määratlus**, et see hõlmaks mitmesuguseid reguleerimata kalastustoiminguid.¹

Pooled **määravad kindlaks sadamad**, kuhu sisenemist laevad võivad taotleda. Lepingus kehtestatakse kord, mida laevad peavad sadamasse sisenemist taotlede järgima, ning vastupidi, sadamariikide puhul kehtestatakse laevade ülevaatamise kord ja muud kohustused, nagu ülevaatuse tulemuste edastamine.

Pooled keelavad **oma sadamatesse siseneda**, kui neil on piisavalt tõendeid, et sisenemist taotlev laev tegeleb ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi või kalapüügiga seonduva tegevusega, eelkõige kui kõnealune laev on lisatud asjaomasel piirkondlikul kalandusorganisatsioonis vastu võetud ebaseadusliku kalapüügiga tegelevate laevade nimekirja. Kui laev on sisenenud lepinguosalise sadamasse, keelatakse laeval seda **sadamat kasutada** muu hulgas ka juhul, kui lepinguosaline leiab, et laeval ei ole tema lipuriigis nõutavat kehtivat ja kohaldatavat luba tegeleda kalapüügi või kalapüügiga seonduva tegevusega, kui lepinguosaline saab selgeid tõendeid, et pardal olev kala on püütud vastuolus kehtestatud nõuetega, või kui lepinguosalisel on piisavalt alust uskuda, et see laev on muul moel seotud ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga või sellise kalapüügiga seonduva tegevusega.

Lepingu 4. osa käsitleb **ülevaatusi ja järelmeetmeid**. Lepinguosalistelt nõutakse nii paljude oma sadamates asuvate laevade ülevaatusi, kui on nõutav kõnealuse lepingu eesmärgi saavutamiseks piisava ülevaatusi aastatasemeni jõudmiseks.

Lepingu lahutamatu osana sätestatakse lisades **teave**, mida lepinguosalistel sadamatesse pääsemist taotlevad laevad peavad eelnevalt esitama, samuti **ülevaatusitoimingute suunised, ülevaatusi tulemuste käsitlemine, teabesüsteemid ja koolitusnõuded**.

¹ „Laev” on määratletud kui mis tahes laev, paat või muud liiki alus, mida kasutatakse või kavatakse kasutada kalapüügiks või sellega seonduvaks tegevuseks, sealhulgas „igasugune kalapüüki toetav või ettevalmistav tegevus, sh lossimine, pakendamine, töötlemine, eelnevalt sadamas lossimata kala ümberlaadimine või transport, samuti meeskonna, kütuse, püügivahendite ja muude varude täiendamine merel”.

Lepingus on olulisel kohal reaalajas toimuv teabevahetus. Lepinguosalisel peavad olema valmis ja suutelised vahetama teavet (asjaomaste liikmesriikide, FAO, muude rahvusvaheliste organisatsioonide ja muude piirkondlike kalandusorganisatsioonidega) laevade kohta, mida kahtlustatakse ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi tegelemises või mille puhul on selline tegevus tõendatud.

Lepinguosalised teevad koostööd, et luua **teabevahetuse mehhanism**, mida eelistatult koordineerib FAO, koostöös muude asjakohaste mitmepoolsete ja riikidevaheliste algatustega, ning hõlbustada andmevahetust olemasolevate, kõnealuse lepingu puhul asjakohaste andmebaasidega.

Artiklis 20 käsitletakse **lipuriikide rolli**; lipuriigid teevad ülevaatuste ja muude lepinguga kooskõlas tehtavate toimingute korral sadamariikidega koostööd, sealhulgas võtavad täitemeetmeid.

Leping sisaldab mitmeid rahvusvahelise õigusega kooskõlas olevaid **kaitsemehhanisme** (nt väärmatu jõu või merehätta sattumise juhud ja edasikaebamise kord).

Artiklis 21 keskendutakse **arenguriikide erinõudmistele** ning tunnistatakse vajadust tagada, et kõikidel lepinguosalistel, olenemata nende geograafilisest asukohast ja arengutasemest, oleksid olemas lepingu täitmiseks vajalikud inim- ja materiaalsed ressursid. Lepinguosalisel teevad koostööd, et luua asjakohased rahastamismehhanismid arenguriikide abistamiseks kõnealuse lepingu rakendamisel. Nad moodustavad ajutise töörühma, kes annab lepinguosalistele korrapäraselt aru ja esitab soovitusi rahastamismehhanismide loomiseks, sh kava vahendite panustamiseks, identifitseerimiseks ja kasutuselevõtmiseks, rakendamist suunavate kriteeriumide ja menetluste arendamine.

Kõnealune leping jõustub **kolmekümne päeva möödumisel kahekümne viienda ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmisest hoiulevõtjale**.

31. jaanuari 2011. aasta seisuga oli lepingule alla kirjutanud 23 FAO liiget ja **hoiule oli antud kaks ühinemiskirja**.

Kokkuvõte

Ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük jääb üheks kõige tõsisemaks ülemaailmseks ohuks vee-elusressursside säästvaks kasutamisele. Võitlus ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu on **ühise kalanduspoliitika oluline osa** ning EL peaks olema võimeline toetama rahvusvahelist koostööd selles küsimuses, osaledes aktiivselt ja konstruktiivselt sadamariigi meetmeid käsitleva rahvusvahelise õigusakti vastuvõtmises.

Euroopa Liit on nii FAO kui ka 13 piirkondliku kalandusorganisatsiooni liige. Piirkondlikes kalandusorganisatsioonides vastu võetud sadamariigi mehhanismid on üle võetud ELi õigusesse; selles on sätestatud põhjalikud eeskirjad¹, mida kohaldatakse kolmandate riikide

¹ Vt eelkõige **nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrust (EÜ) nr 1005/2008**, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks, ning

kalalaevade suhtes, kui need taotlevad juurdepääsu sadamateenustele, lossimisele ja kalandustoodete ümberlaadimisele liidu sadamates, ning ELi ja kolmandate riikide vahel kohaldatavad koostöö- ja abimehhanismid.

Raportöör toetab jõupingutusi, mida Euroopa Komisjon on teinud, et piirkondlikud kalandusorganisatsioonid võtaksid vastu FAO sadamariigi meetmete lepingul põhinevad resolutsioonid. aasta märtsis Lõuna-Koreas Pusanis toimunud India Ookeani Tuunikomisjoni täiskogu istungil võeti vastu ELi esitatud sadamariigi meetmete resolutsioon (resolutsioon 2010/11). Sarnased ettepanekud esitas EL ka teistes piirkondlikes kalandusorganisatsioonides, et **tugevdada ja ühtlustada praegu kehtivaid sadamariigi meetmeid lepingu nõuetega**. Kahjuks ei olnud neid mitmel juhul võimalik paljude riikide, nagu mõne Ladina-Ameerika ja väikese Vaikse ookeani saareriigi vastuseisu tõttu vastu võtta. **Raportöör toetab kindlalt ja julgustab Euroopa Komisjoni, et see jätkaks nende ettepanekute vastuvõtmise taotlemist**, kuna lepinguga ette nähtud meetmed on ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi tõkestamisel tõhusad ainult siis, **kui need kehtestatakse kogu maailmas igakülgset, ühesuguselt ja läbipaistvalt**, et vältida lünki, mida ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga tegelejad võivad kergesti ära kasutada.

FAO kalanduskomisjoni hiljutisel, 29. istungil, mis peeti Roomas 31. jaanuarist kuni 4. veebruarini 2011, jõuti ühisele seisukohale, et sadamariigi meetmed on tõhus ja soodne vahend ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga võitlemiseks, ning nõuti FAO-lt avatud töörühma või muu sarnase mehhanismi loomist, et näha ette lepingu artiklis 21 ette nähtud ajutise töörühma pädevus, **aitamaks arenguriikidel kõnealust dokumenti rakendada**. Võitlus ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga nõuab **erinevate vahendite üheaegset kasutamist** ning EL osaleb aktiivselt ka muudes FAO uutes sellesuunalistes algatustes, **nagu rahvusvaheliste suuniste väljatöötamine lipuriigi tegevuse hindamise kriteeriumide kohta** ning kalalaevade, külmutusseadmetega veolaevade ja abilaevade põhjaliku **ülemaailmse registri** koostamine.

Euroopa Liit on rahvusvahelises kalanduses oluline osaline ja üks peamisi ülemaailmseid kalatoodete turge ning liidu huvides on leping heaks kiita ja etendada selle rakendamisel olulist rolli.

Eespool nimetatut arvesse võttes teeb raportöör Euroopa Parlamendile ettepaneku anda oma nõusolek lepingu sõlmimisele, mis **on oluline abivahend praeguses ülemaailmses võitluses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga**.

komisjoni 22. oktoobri 2009. aasta määrust nr 1010/2009, millega kehtestatakse selle üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja -meetmed.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	12.4.2011
Lõpphääletuse tulemus	+: 14 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Josefa Andrés Barea, Alain Cadec, Marek Józef Gróbarczyk, Carl Haglund, Isabella Lövin, Gabriel Mato Adrover, Maria do Céu Patrão Neves, Britta Reimers, Struan Stevenson, Catherine Trautmann, Jarosław Leszek Wałęsa
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Paul Basset, Antolin Sánchez Presedo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Agnès Le Brun